

Miljögifter

Ett miljögift är ett ämne, tillverkat eller naturligt, som har en skadlig inverkan på miljön. Ofta är de långlivade och blir en del av ekosystemet. Ett exempel på ett miljögift som finns naturligt är grundämnena arsenik eller kvicksilver.

Orsak

Många metaller, som finns begravda i berggrunden, bryts och förädlas till ren form. Vissa av dessa metaller blir i ren (eller koncentrerad) form giftiga för människor. Exempel är kvicksilver eller bly.

Läkemedel spolask ner i toaletten.

Många okända ämnen kommer in i Sverige via varor som importeras och sprids sedan i naturen.

Olika bekämpningsmedel sprids vid jordbruk och odlingar.

Föroreningar kommer med vind och vatten från andra länder till exempel radioaktiv strålning som blåste in från Tjernobyl.

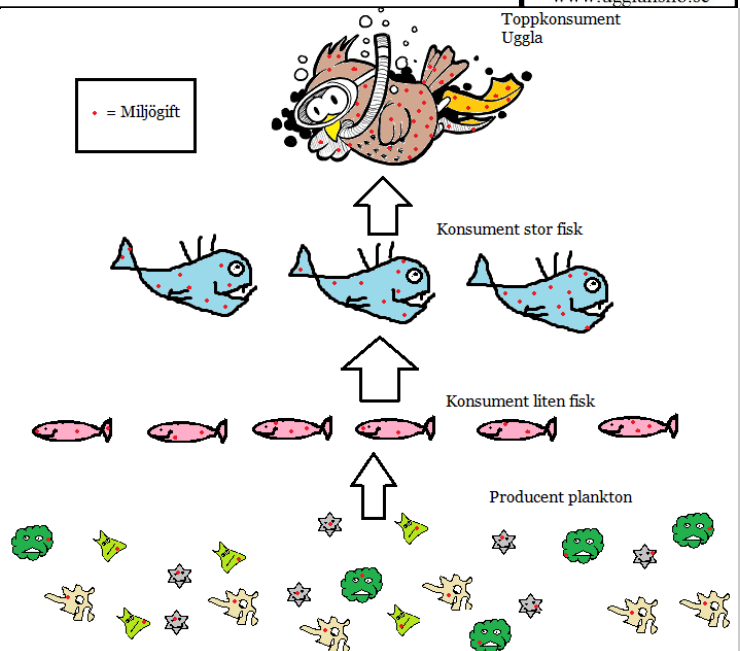
Miljöproblem med miljögifter

Ett problem med miljögifter är att de får stor spridning. Ofta är koncentrationen störst där utsläppen sker men spridningen sker över hela jorden till exempel till polerna eller långt ner i havet.

Många miljögifter är långlivade och lagras i naturen till exempel i sediment på havsbotten. Det innebär att även fast giftet slutat spridas finns det kvar. Gamla gifter, som fortfarande cirkulerar i ekosystemen, är DDT och PCB.

Många miljögifter är fettlösliga vilket innebär att de lagras i kroppen och därmed kommer att ingå i näringskedjan.

Ett plankton får i sig ett miljögift. En fisk äter många plankton och lagrar allt gift. En rovfågel äter många fiskar och får i sig allt lagrat gift. De

giftiga ämnen koncentreras (anrikas) högst upp i näringskedjan. Livsmedelsverket förbjuder speciellt gravida kvinnor att äta Östersjöfisk av denna anledning.

Hur ska problemet lösas?

Flera stora miljöproblem med miljögifter har försvunnit efter att de uppmärksammats och förbjudits. Exempel på detta är bly i bensin (förbjöds 1994), freoner som förstörde ozonskiktet, flamskyddsmedel som förgiftade i hemmet. Flamskyddsmedel är ett ämne som försvårar textilier att börja brinna. De farliga varianter (med grundämnet brom) har minskats eller byts ut.

Livsmedelsverket informerar och ger råd hur olika livsmedel ska hanteras.

Köp miljömärkta varor. Handla ekologiskt.

Skaffa gemensamma regler för länderna runt Östersjön.

Begrepp och svåra ord:

Miljögift, anrikas, freon, ozonskikt,

Miljögifter

Begrepp:	Förklaring:
Miljögift	
Anrika	
Freon	
Ozonskikt	

Rätt	Fel	1. Miljögifter. Vilket eller vilka alternativ är korrekta?
		De flesta miljögifterna försvinner av sig självt efter ett år.
		Ett miljögift är ett ämne, tillverkat eller naturligt, som har en skadlig inverkan på miljön.
		Att "anrikas" innebär att något ämne koncentreras t.ex. i toppen av näringskedjan.
		Miljögifter leder till att människor inte bör äta så mycket Östersjöfisk som de vill.
		Mycket av miljögifterna i Sverige kommer från andra länder.

Rätt	Fel	2. Miljögifter. Vilka är de stora problemen med miljögifter?
		Miljögifter har ofta kort livslängd.
		Många miljögifter är fettlösliga vilket innebär att de lagras i kroppen och därmed kommer att ingå i näringskedjan.
		Miljögifter bidrar till den globala uppvärmningen.
		Miljögifter får stor spridning i naturen.
		Miljögifter är den största orsaken till att naturen försuras.